

Metodologický přístup a popis prací na projektu

Použitá metodika

Projekt vychází metodologicky z přístupu ke gender analýze strategických dokumentů zpracované v rámci diplomové práce Ludmily Rejmanové na Univerzitě Pardubice v roce 2011.¹ Pro zpracování projektu byla zvolena expertní metoda hodnocení – viz podrobněji níže, a to zejména z důvodů finančních a časových limitů pro zpracování projektu. Projekt byl realizován od května 2012 do ledna 2013.

Výběr měst pro analýzu

Na začátku projektu bylo pro vytvoření analýzy vybráno 15 největších měst dle počtu obyvatel v České republice (bez hlavního města Prahy), jedná se o následující: Brno, České Budějovice, Frýdek Místek, Havířov, Hradec Králové, Karviná, Kladno, Liberec, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Ústí nad Labem, Zlín. Při výběru těchto měst jsme původně museli vyřadit město Most, jehož strategický plán procházel právě schvalovacím procesem, a tedy jsme neměli možnost získat potřebná data. Na konci měsíce září, kdy byl Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020 schválen, zpracovatelský tým se rozhodl ho ještě do projektu zpětně zařadit a zvýšit tak celkový počet měst na 16. Podobně tomu bylo i u města Zlín, kdy jsme pracovali s daty v červnu 2012 dostupného strategického dokumentu, který však byl také před koncem své platnosti a v říjnu 2012 byl zveřejněn nový dokument. Vzhledem k tomu, že jsme chtěli pracovat s co nejaktuálnějšími údaji, rozhodli jsme se tyto data ještě také zpětně změnit.

Vzhledem k tomu, že většina dat, které bylo nutné v první fázi získat, byla volně dostupné na internetových stránkách měst, nebylo nutné až na výjimky, tato města oslovovat. Oslovena byla pouze v případě, že chyběly některé doplňující informace. Na pracovišti řešitele byl vytvořen soubor obsahující strategické plány těchto měst. Celkově bylo zpracováno cca 1200 stran textu strategických plánů sledovaných měst. Dále byly k jednotlivým městům sesbírány doplňující informace týkající se schvalování strategických dokumentů, především o politickém a genderovém rozložení sil v zastupitelstvu a byly zpracovány do přehledné tabulky. Poté byla z těchto strategických plánů vybrána data a dále zpracována jako podklad pro genderovou analýzu.

---

¹ REJMANOVÁ, Ludmila *Strategický plán obce / města z pohledu rovných příležitostí (gender analýza strategického plánu)*. Diplomová práce. Univerzita Pardubice 2011, Vedoucí práce. Vladimíra Šilhánková

Pořadí	Město	Počet obyvatel	Schválení strategického plánu nebo akčního plánu				
			Schválilo	Počet členů	Z toho ženy	Datum schválení	Politické složení členů zastupitelstva
1	Brno	384277	Zastupitelstvo	55	12	26. 6. 2007	ODS (19), ČSSD (13), KSČM (5), KDU-ČSL (6), Strana zelených (7), BRNO2006 – Tým J. Zlatušky (5)
2	Ostrava	302456	Zastupitelstvo	55	9	25. 5. 2005	ODS (24), ČSSD (18), KSČM (10), KDU-ČSL (3)
3	Plzeň	169688	Zastupitelstvo	47	5	11. 12. 2003	ODS (20), Pravá volba pro Plzeň (4), ČSSD (10), KSČM (7), Koalice US-DEU, SNK (3), KDU-ČSL (3)
4	Liberec	102247	Zastupitelstvo	39	7	02/2002	ODS (13), ČSSD (7), KSČM (5), Nezávislí (2), US-DEU (2), DRS (3), UPSaZ (3), SPOS (4)
5	Olomouc	100043	Zastupitelstvo	45	10	12/2007	KSČM (5), KDU-ČSL (4), ODS (21), ČSSD (14), Strana Zelených (1)
6	Ústí nad Labem	95003	Zastupitelstvo	37	9	12/2007	KSČM (6), ODS (17), ČSSD (8), Sdružení pro zdraví, sport a prosperitu (6)
7	Hradec Králové	94242	Zastupitelstvo	37	4	27. 6. 2006	KDU-ČSL (2), ODS (13), KSČM (6), Sdružení SOS (3), Volba pro město (7), ČSSD (6)
8	České Budějovice	93883	Zastupitelstvo	45	11	4. 9. 2008	KSČM (6), KDU-ČSL (4), ODS (23), ČSSD (7), Zelení a otevřená spol. (3), SNK Evropští demokraté (2)
9	Pardubice	91073	Zastupitelstvo	39	6	30. 10. 2007	KSČM (4), KDU-ČSL (2), ODS (15), ČSSD (7), Sdružení pro Pardubice (8), Zelená pro Pardubice (2)

10	Havířov	79679	Zastupitelstvo	43	9	23. 6. 2008	ODS (14), KSČM (13), Hnutí pro Havířov (4), ČSSD (12)
11	Zlín	76010	Zastupitelstvo	41	9	10/2012	KDU-ČSL (3), ČSSD (6), ZLÍNSKÉ HNUTÍ NEZÁVISLÝCH(2), ODS(6), NEZAŘAZENÍ(4), KSČM (3), TOP 09 a STAN (10), M.O.R.(7)
12	Kladno	69178	Zastupitelstvo	33	3	11/2007	ODS (19), ČSSD (8), KSČM (6)
13	Most	67030	Zastupitelstvo	46	10	20. 9. 2012	Mostěčané Mostu (26), KSČM (5), ODS (6), ČSSD (6), TOP 09 (2), nezařazený (1)
14	Karviná	59627	Zastupitelstvo	41	10	12. 11. 2008	ODS (9), ČSSD (13), KSČM (14), NAŠE KARVINSKO (3), KDU-ČSL (2)
15	Opava	58643	Zastupitelstvo	45	3	18. 12. 2007	KDU-ČSL (5), ČSSD (16), SNK EVROPŠTÍ DEMOKRATÉ (3), ČSSD (13), CHCETE ZMĚNU? VOLTE MLADÉ! (2), KSČM (5)
16	Frýdek- Místek	58193	Zastupitelstvo	43	6	5. 12. 2011	ČSSD (18), ODS (8), KSČM (5), TOP 09 (4), VV (3), KDU-ČSL (3), NEZÁVISLÍ (2)

Pro analýzu byly tedy zpracovány následující strategické dokumenty:²

- *Strategie pro Brno*
dostupné na: <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/koncepcni-dokumenty/strategie-pro-brno/#c4460353> cit. 2012-05-30
- *Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy na léta 2009 - 2015*
dostupné na: <http://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/strategicky-plan-2009-2015> cit. 2012-05-30
- *Program rozvoje města Plzeň*

² Veškeré dokumenty použité pro analýzu byly získány z veřejně dostupných zdrojů, zejména z webových prezentací daných měst. Zpracovatel nenes odpovědnost za obsah těchto dokumentů, případně za nesoulad v dokumentech publikovaných jednotlivými magistráty.

dostupné na:

http://www.plzen.eu/vyhledavani/?segments=plzen_cz&allwords=strategick%C3%BD+pl%C3%A1n&catid=23&hledej=Vyhledat&perPage=200 cit. 2012-05-28

- *Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 – 2020*

dostupné na:

http://www.liberec.cz/wps/wcm/connect/f3192b0048875cf4ba7ebf1c08276a62/Strategie_2007_2020.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=f3192b0048875cf4ba7ebf1c08276a62 cit. 2012-05-21

- *Strategický plán rozvoje města Olomouc a mikroregionu Olomoucko*

dostupné na: <http://www.olomouc.eu/podnikatel/uzemni-plan-strategicky-plan/strategicky-plan-rozvoje-mesta> cit. 2012-05-15

- *Strategie rozvoje města Ústí nad Labem do roku 2015*

dostupné na: <http://www.usti-nl.cz/cz/zivot-mesta/rozvoj-mesta/strategie-rozvoje-mesta-usti-nad-labem-do-roku-2015.html> cit. 2012-05-24

- *Strategický plán rozvoje města Hradec Králové do roku 2020*

dostupné na: <http://www.hradeckralove.org./file/353> cit. 2012-04-24

- *Strategický plán města České Budějovice*

dostupné na: <http://www.c-budejovice.cz/SiteCollectionDocuments/Strategick%C3%BDpl%C3%A1n-0266.pdf> cit. 2012-05-26

- *Strategického plánu rozvoje města Pardubice pro další plánovací období 2007 – 2014*

dostupné na: <http://www.pardubice.eu/mesto/strategicky-plan.html> cit. 2012-05-24

- *Strategický plán rozvoje města - Statutární město Havířov*

dostupné na: <http://www.havirov-city.cz/dokumenty/rozvojove-dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta-ii/strategicky-plan-rozvoje-mesta-ii/stahnout.html> cit. 2012-04-25

- *Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2010 – Zlín 2020*

dostupné na: <http://www.zlin.eu/page/92891.zlin-2020-priprava-strategickeho-planu/> cit. 2012-05-23

- *Strategie udržitelného rozvoje Statutárního města Kladna*

dostupné na: <http://www.mestokladno.cz/strategie-udrzitelneho-rozvoje-statutarniho-mesta-kladna/ds-36308/archiv=0&p1=2100019827> cit. 2012-05-29

- *Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020*

dostupné na: http://www.mesto-most.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9959&id=8951 cit. 2012-05-29

- *Strategický plán ekonomického rozvoje statutárního města Karviná*

dostupné na:

http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/projekty/projekty_EU cit. 2012-05-22

- *Strategický plán ekonomického a územního rozvoje Statutárního města Opavy pro období 2007-2020*

dostupné na: <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=50022> cit. 2012-05-22

- *Strategický plán rozvoje statutárního města Frýdku-Místku*

dostupné na: <http://www.frydekmostek.cz/cz/obcan/0686056-strategicky-plan-rozvoje-mesta.html> cit. 2012-05-24

Ustavení expertní skupiny a průběh jejího hodnocení

Dále byla ustanovena expertní skupina (hodnotitelé), která se zabývala hodnocením relevantnosti stanovených strategických cílů pro jednotlivé genderové skupiny. Expertní skupina byla složena tak, aby pokrývala jednotlivé skupiny sledované v generové analýze, a to vždy min. po dvou zástupcích z každé následující skupiny:

- *Muži,*
- *Ženy,*
- *Děti do 15 let věku,*
- *Studenti,*
- *Senioři,*
- *Náboženské skupiny* (zapojeni byli římskí katolíci a členové Církve československé husitské),
- *Národnostní menšiny* (ve spolupráci s pracovníky Oblastní Charity Hradec Králové bylo dohodnuto zapojení Rómů).

Členové expertní skupiny jsou členy nebo spolupracovníky o. s. Civitas per Populi z různých míst ČR (Hradec Králové, Praha, Beroun, Pardubice) s výjimkou skupiny národnostních menšin – viz poznámka výše.

Expertní skupina (hodnotitelé) se v období od srpna do prosince zabývala zpracováním gender analýz strategických plánů velkých měst. Byly vytvořeny tabulkové a textové soubory k jednotlivým městům s potřebnými daty. Ke každému městu byl pak vytvořen zvlášť dokument ve formátu tabulky s přehledem všech Prioritních (kritických) oblastí a Cílů prioritních oblastí příslušného strategického dokumentu, který pak sloužil jako dotazník pro hodnotitele – viz příklad podkladu pro hodnocení Cíle A ze Strategie pro Brno.

Cíle kritické oblasti: A. Koordinace investiční výstavby		Body
1.1	Institucionální, legislativní a organizační zajištění koordinace jednotlivých plánů včetně vymezení kompetencí	
2.1	Institucionální a legislativní zajištění koordinace investic	
3.1	Koordinace ekonomických zájmů a podpora soukromých investorů v oblastech veřejného zájmu	
Celkové agregované vyhodnocení		

Hodnotitelé měli ke každému cíli přiřadit bodovou hodnotu 1 - 5, která určovala dopad vybraného cíle na danou expertní skupinu. Hodnocení je subjektivní, závislé na individuálním posouzení hodnotitele. Dle svých priorit hodnotili následně:

	1	2	3	4	5
Priorita	vůbec nepreferuji	spíše nepreferuji	neutrální názor („je mi to jedno“)	spíše preferuji	velmi preferuji

Vyplněné dotazníky byly zpracovány do přehledových tabulek pro jednotlivá města a jejich jednotlivé strategické cíle – viz ukázka vyhodnocení Strategického plánu Českých Budějovic - Klíčová oblast: B. Program pro kvalitu života experty.

Klíčová oblast: B. Program pro kvalitu života		Muži	Ženy	Děti	Studenti	Senioři	Nár. menšiny	Nábož. skupiny
1.1	Revitalizovat českobudějovická sídliště s důrazem na sídliště Máj	3,5	4,5	4	2,5	4,5	1	4
1.2	Připravit dosud nevyužitá plochy určené pro bydlení na území města	3	4	2,5	2,5	2	4	3,5
1.3	Připravit a realizovat integrované plány rozvoje města se zaměřením na problémové či rozvojové oblasti bydlení a nabídku bezpečného a kvalitního života ve městě jako významný podklad pro čerpání finančních prostředků z prostředků SF EU	4	4,5	3,5	2,5	4,5	5	4
1.4	Vybudovat městské subcentrum ve Čtyřech Dvorech	3,5	3,5	4	1,5	3,5	1	3
2.1	Využívat společného potenciálu kultury, sportu, volnočasových aktivit a cestovního ruchu a posílit komunikaci v těchto oblastech	3	4,5	5	2	4,5	1	4,5
2.2	Zajistit rovnoměrný rozvoj zázemí pro kulturu, sport a volnočasové aktivity na území města s ohledem na poptávku	3	4,5	4,5	2	4	1	4,5
2.3	Podporovat volnočasové aktivity pro všechny věkové skupiny obyvatel	2,5	5	5	5	4,5	3	4,5
3.1	Podpořit vznik a fungování mateřských škol a zařízení předškolní péče	3,5	4,5	4	1	3	1	4,5
4.1	Realizovat dílčí projekty RPSS	3,5	4	3	1,5	2,5	1	3
5.1	Zajistit bezpečnost obyvatel	3	5	5	4	4,5	3	4,5
5.2	Zajistit bezbariérový pohyb občanů a dostupnost objektů ve městě	4	4,5	5	2,5	4,5	2	5
5.3	Realizovat opatření na ochranu obyvatel, majetku a životního prostředí proti živelným pohromám	4	5	5	3,5	4,5	2	4
6.1	Modernizovat a zefektivnit fungování veřejné správy	4,5	4	3,5	3,5	3,5	1	3,5
6.2	Rozvíjet spolupráci s okolními obcemi	4	3	4	2	3	1	3,5
Celkové agregované vyhodnocení		66,56	86,30	78,46	33,07	67,95	16,18	77,70

Zpracování výsledků expertního hodnocení – metoda TOPSIS

Vyplněné dotazníky byly dále statisticky zpracovány. Při analýze byla použita metoda Topsis³ založená na minimalizaci vzdálenosti od ideální varianty. Tato metoda posuzuje hodnocení z hlediska jejich vzdálenosti od ideální a bazální varianty. Vyžaduje kardinální hodnocení variant podle jednotlivých kritérií a váhy těchto kritérií. Předpokládá se maximalizační charakter všech kritérií. Pokud nejsou všechna kritéria maximalizační, je nutné je na maximalizační převést. Její postup spočívá ve výpočtu následujících kroků:

1. Převědeme minimalizační kritéria na maximalizační.
2. Zkonstruujeme normalizovanou kritériální matici $R = (r_{ij})$ podle vzorce

$$r_{ij} = \frac{y_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^p y_{ij}^2}}$$

Sloupce matice R jsou vektory jednotkové délky.

3. Vypočteme normalizovanou váženou kritériální matici $W = (w_{ij})$ dle vztahu

$$w_{ij} = v_j r_{ij}$$

4. Určíme ideální variantu h s ohodnocením $(h_1, \dots, h_m)$ a bazální variantu d s ohodnocením $(d_1, \dots, d_m)$ vzhledem k hodnotám matice W .
5. Vypočteme vzdálenosti jednotlivých variant od ideální varianty

$$d_i^+ = \sqrt{\sum_{j=1}^k (w_{ij} - h_j)^2}$$

a od bazální varianty

$$d_i^- = \sqrt{\sum_{j=1}^k (w_{ij} - d_j)^2}$$

6. Spočteme relativní ukazatele vzdáleností jednotlivých variant od bazální varianty podle vzorce

$$c_i = \frac{d_i^-}{d_i^+ + d_i^-}$$

Hodnoty těchto ukazatelů se pohybují mezi 0 a 1, přičemž hodnotu 0 nabývá bazální a hodnotu 1 ideální varianta.

7. Varianty se sestupně seřadí podle hodnot c_i a potřebný počet variant s nejvyššími hodnotami tohoto ukazatele považujeme za řešení problému.

---

³ Popis metodiky TOPSIS převzat z: DUŠEK, J. *Využití metod vícekritériálního hodnocení variant ve veřejném sektoru. Diplomová práce.* České Budějovice: Jihočeská univerzita České Budějovice, 2008

Celkové agregátové vyhodnocení bylo ještě převedeno na procenta, aby byl ztelnější rozdíl mezi jednotlivými skupinami hodnotitelů. Výsledky získané ze statistického programu byly převedeny zpět do textové podoby. Pro každý cíl každého strategického plánu tak vznikla jednak **Vážená kritériální normalizovaná matice** – viz příklad vyhodnocení Cíle A Strategie pro Brno:

Cíle kritické oblasti: A. Image města a vnitřní/vnější vztahy		Muži	Ženy	Děti	Studenti	Senioři	Národnostní menšiny	Náboženské skupiny	Max	Min
1.1	Zlepšení vnitřní komunikace	0,193846154	0,258461538	0,226153846	0,193846154	0,226153846	0,064615385	0,323076923	0,323076923	0,064615385
1.2.	Efektivní vnější komunikace	0,212307692	0,212307692	0,212307692	0,176923077	0,247692308	0,070769231	0,353846154	0,353846154	0,070769231
1.3.	Propagace strategického profilu města jako centra vzdělávání, výzkumu, vývoje, inovací a podnikání ve vyspělých technologiích	0,226153846	0,258461538	0,258461538	0,226153846	0,193846154	0,064615385	0,258461538	0,258461538	0,064615385
	b+	0,191660449	0,248565113	0,25885044	0,272207717	0,193295922	0,383320899	0,193846154		
	d-	0,250655944	0,308521958	0,289316681	0,232516462	0,272207717	0	0,429547719		
	c	56,6689248	55,3812814	52,7789191	46,06802522	58,475959	0	68,9047066		

A dále bylo vytvořeno **Konečné vyhodnocení** relevantnosti daného strategického cíle na jednotlivé skupiny dle generové analýzy – viz příklad vyhodnocení výše uvedeného strategického cíle:

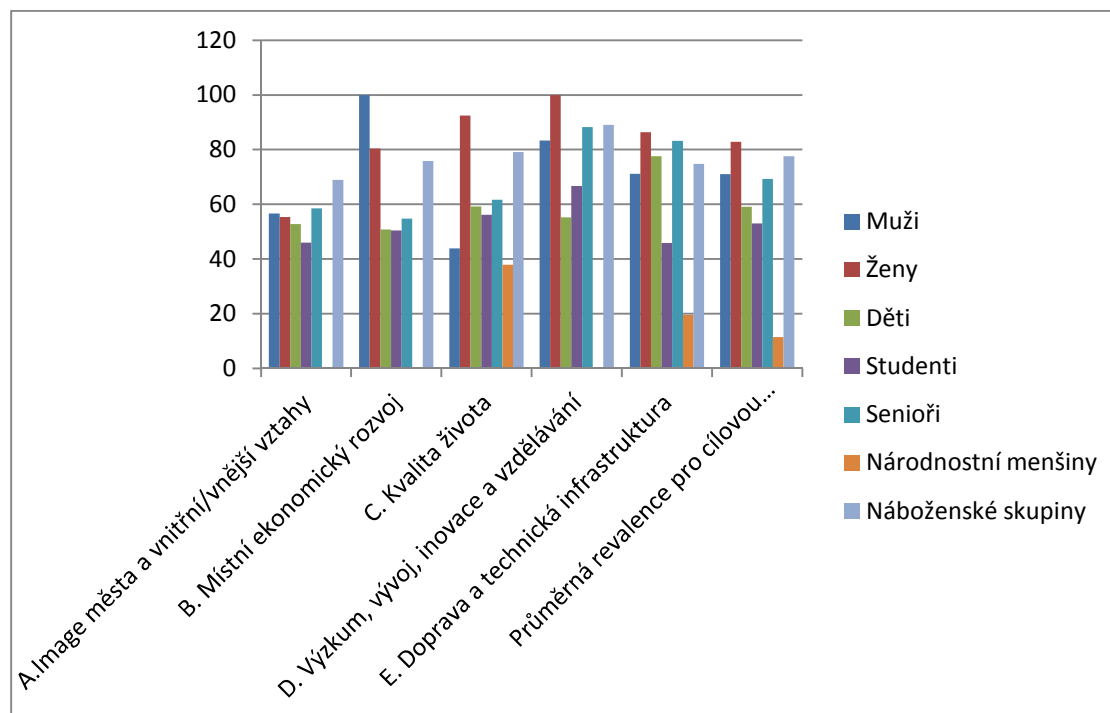
Cíle kritické oblasti: A. Image města a vnitřní/vnější vztahy		Muži	Ženy	Děti	Studenti	Senioři	Národnostní menšiny	Náboženské skupiny
1.1	Zlepšení vnitřní komunikace	3	4	3,5	3	3,5	1	5
1.2.	Efektivní vnější komunikace	3	3	3	2,5	3,5	1	5
1.3.	Propagace strategického profilu města jako centra vzdělávání, výzkumu, vývoje, inovací a podnikání ve vyspělých technologiích	3,5	4	4	3,5	3	1	4
Celkové agregované vyhodnocení		56,67	55,38	52,78	46,07	58,48	0,00	68,90

Pro každý strategický dokument pak byla vytvořena souhrnná hodnotící tabulka, která nejenže umožňuje posoudit generovou relevanci jednotlivých témat – kritických oblastí strategického plánu, ale umožňuje částečně i porovnat relevanci strategií jednotlivých měst mezi sebou.

Příklad souhrnné tabulky pro Strategii města Brna

Kritická oblast/ Cílová skupina	Muži	Ženy	Děti	Studenti	Senioři	Nár. menšiny	Nábo- ženské skupiny	Průměrná relevance tématu
A. Image města a vnitřní/vnější vztahy	56,67	55,38	52,78	46,07	58,48	0,00	68,90	48,33
B. Místní ekonomický rozvoj	100,00	80,44	50,79	50,46	54,76	0,00	75,79	58,89
C. Kvalita života	43,90	92,42	59,28	56,22	61,67	37,92	79,17	61,51
D. Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání	83,33	100,00	55,28	66,67	88,25	0,00	89,06	68,94
E. Doprava a technická infrastruktura	71,11	86,37	77,64	45,95	83,22	19,57	74,81	65,53
Průměrná relevance pro cílovou skupinu	71,00	82,92	59,16	53,07	69,28	11,50	77,55	

Pro větší přehlednost pak ještě byla tabulka převedena do podoby sloupcového grafu, slovně vyhodnocena a dále porovnána s výsledky ostatních posuzovaných strategických dokumentů. Výsledky a porovnání pro jednotlivé analyzované strategie jsou uvedeny v následujících kapitolách.

Ukázka sloupcového grafu vyhodnocující relevantnost cílů Strategie pro Brno